raadsvoorstel

Agendapunt 2021, nr. IIIa-01
Zaaknummer 223863
Te behandelen door I.T.F. Klein Gunnewiek, H.J.Tannemaat

Onderwerp: Leningen aan Winterswijkse ondernemers als gevolg van Covid-19

Aan de raad,

Inleiding
"De sluiting van de horeca op 14 oktober en de onvermijdelijke lockdown waarin we sinds half december verkeren heeft desastreuze gevolgen voor veel van onze ondernemers. Het verlengen van deze lockdown kan de genadeklap zijn voor een aantal van onze leden, anderen teren nog verder in en daarmee balanceren wij als winkelcentrum aan een zijden draadje". Dit citaat is afkomstig uit de brandbrief die op 19 februari 2021 is geschreven namens de ABH-City vereniging, de Marktvereniging en de Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Winterswijk. In die brandbrief wordt voorgesteld politieke druk uit te oefenen in Den Haag. Dit verzoek is besproken tijdens de raadsvergadering van 25 februari 2021.

Het college is van mening dat politieke druk uitoefenen in Den Haag niet genoeg is. Niet voor niets staat in de brandbrief te lezen dat alle landelijke steunmaatregelen niet afdoende zijn en dat menig ondernemer het daarmee niet gaat redden. Daarnaast is het college van mening dat het om meer ondernemers gaat dan de leden van ABH-City vereniging; immers, er zijn meer ondernemers die verplicht hun bedrijf hebben moeten sluiten. Inmiddels is bekend dat de lockdown periode verlengd is. Het college vreest, samen met de schrijvers van de brandbrief, voor het voortbestaan van ons mooie winkelcentrum en voor de continuïteit van veel ondernemerschap in Winterswijk. Dat mag niet gebeuren! Een krachtig winkelcentrum met een gevarieerd aanbod is essentieel voor Winterswijk als aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. Enthousiast ondernemerschap is van groot belang voor de economie van Winterswijk. Het college wil niet lijdzaam toekijken hoe alles wat samen is opgebouwd in elkaar stort, en dat met "zicht op de haven". De komende maanden zijn dan ook cruciaal: voor veel ondernemers is het 'erop of eronder'.

De afgelopen maanden zijn al diverse besluiten genomen om getroffen ondernemers en sectoren te ondersteunen. Zo zijn de forfaits van de Toeristenbelasting aangepast, zijn de tarieven voor de Marktgelden (1e en 2e kwartaal van 2021), de Precariobelasting voor terrassen (heel 2021) én de Reclamebelasting (heel 2021) door uw raad op nihil gezet. Verder heeft het college onlangs besloten om de Reclamebelasting 2020 te compenseren en een eenmalige stimuleringsbijdrage beschikbaar te stellen aan ondernemers die op 2 januari 2021 verplicht dicht zaten als gevolg van de Covid-19 maatregelen.

Afgelopen week is gekeken wat er aanvullend nog mogelijk is om de getroffen ondernemers de komende maanden door te helpen. Dat we in bijzondere tijden leven, moge duidelijk zijn, Bijzondere tijden, waarin ook bijzondere maatregelen nodig zijn. Maatregelen die we normaliter niet zouden (mogen) nemen. Maatregelen echter waarbij we in tijden van ernstige crisis, met inachtneming van de risico’s, een andere afweging maken. In dit raadsvoorstel wordt u daarover geadviseerd.

Voorstel

1. Renteloze leningen te verstrekken aan Winterswijkse ondernemers die door de gevolgen van de Covid-19 crisis getroffen zijn.
2. Het verstrekken van leningen aan ondernemers vanwege de Covid-19 crisis bij wijze van grote uitzondering te benoemen tot de publieke taak van de gemeente zoals beschreven in artikel 3, lid 1 van het Treasurystatuut en de genoemde ondernemers aan te merken als “goedgekeurde derde partijen”.
3. De beoordeling van de aanvragen over te laten aan drie betrokken Winterswijkers en daarmee te besluiten dat de concerncontroller, in afwijking van artikel 3, lid 1 van het Treasurystatuut, bij het verstrekken van de leningen vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij niet beoordeelt.
4. Een krediet van maximaal € 500.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van de leningen ten laste van het Crisis- en herstelbudget.

Relatie met (huidig) beleid

Dit voorstel heeft direct betrekking op het Taskforce Plan 100% Winterswijk (van herstel naar beter) en andere door het college en gemeenteraad genomen besluiten in relatie tot de Covid-19 crisis.

Beoogd(e) effect(en)

Met het verstrekken van leningen aan Winterswijkse ondernemers hopen we te voorkomen dat ze als gevolg van de Covid-19 crisis noodgedwongen hun bedrijf moeten beëindigen. Continuïteit van ons levendige centrum en het behouden van voldoende en kwalitatief goede recreatieve voorzieningen in onze gemeente zijn essentiële componenten voor de toekomstbestendigheid van Winterswijk na de Covid-19 crisis.

Argumenten

Ad 1.

Bestuurlijke contacten met ondernemers leveren een divers beeld op van behoeften die er zijn: sommigen moeten een collectie voorfinancieren, anderen lopen tegen de hoogte van reguliere kosten aan (persoonlijk en/of zakelijk), en weer anderen hebben al hun reserves en spaargeld gebruikt en dreigen daardoor gedwongen te moeten stoppen. Het is dan ook lastig hiervoor specifieke regelingen op te stellen. Waar het in álle gevallen op neerkomt is "liquiditeit". Bedrijven hebben geld nodig om de komende maanden door te komen zodat ze daarna hun bedrijf weer kunnen voortzetten. Om die reden adviseren wij uw raad om renteloze leningen te verstrekken aan ondernemers die verplicht dicht zitten als gevolg van de Covid-19 maatregelen.

<u>Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een lening</u>

Om in aanmerking te komen voor een lening moet een bedrijf op peildatum 2 januari 2021:

- een fysieke vestiging hebben in Winterswijk;
- ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel;
- behoren tot onder andere de sectoren “(centrum)ondernemers, horecabedrijven, non-food marktondernemers en/of groepsaccommodaties”;
- op 2 januari 2021 verplicht gesloten zijn vanwege de lockdown.

Na besluitvorming door uw raad legt het college deze punten vast als beleidsregels aan de hand waarvan bepaald wordt of een ondernemer voor een lening in aanmerking komt. Peildatum is 2 januari 2021. Bedrijven die op die datum verplicht dicht zaten als gevolg van de lockdown en voldoen aan de overige genoemde voorwaarden kunnen in de periode van 15 maart 2021 tot en met 1 juli 2021 een aanvraag indienen voor een lening. Een aanvraag die binnenkomt ná 1 juli 2021 wordt afgewezen. Aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld. Ook als het beschikbaar gestelde krediet besteed is, worden aanvragen, die daarna binnenkomen, afgewezen

Ad 2.
Op grond van de Wet financiering decentrale overheden mogen gemeenten alleen leningen verstrekken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. Dit is als volgt vertaald in artikel 3, lid 1 van ons Treasurystatuut: “de gemeente mag leningen en garanties uit hoofde van de “publieke taak” uitsluitend verstrekken aan door de gemeenteraad goed te keuren derde partijen, waarbij de concerncontroller vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij beoordeelt. Indien de concerncontroller dit nodig acht wordt ter zake advies ingewonnen bij een externe deskundige”. Het voorliggende voorstel wijkt af van het Treasurystatuut dat geen hardheidsclausule kent. Om die reden wordt uw raad expliciet gevraagd te besluiten dat het verstrekken van leningen aan ondernemers vanwege de Covid-19 crisis bij wijze van grote uitzondering behoort tot de publieke taak van de gemeente zoals beschreven in artikel 3, lid 1 van het Treasurystatuut.

Ad 3.
Voorgesteld wordt om de uitvoering en beoordeling van aanvragen voor leningen te beleggen bij een groep van 3 personen uit de Winterswijkse samenleving. Door het buiten de ambtelijke organisatie te beleggen hopen we een drempel weg te nemen voor ondernemers die gebruik willen maken van de lening, en wordt de ambtelijke organisatie gedeeltelijk ontlast. De 3 personen moeten verstand en gevoel hebben voor ondernemen en toegankelijk zijn voor ondernemers en beschikbaar zijn tijdens de looptijd van de regeling. Tenslotte moeten zij een goede afspiegeling vormen van de Winterswijkse samenleving en kunnen rekenen op steun van de gemeente(raad). Van hen wordt gevraagd de werkzaamheden te verrichten die horen bij het uitvoeren van de regeling, zoals het opstellen en afsluiten van de lening-overeenkomsten. Het college verleent hen daar mandaat voor. Dit mandaatbesluit neemt het college nadat uw raad een besluit heeft genomen over het verstrekken van leningen aan Winterswijkse ondernemers vanwege de Cobid-19 crisis. De groep van 3 personen voert een (lichte vorm van) administratie en legt verantwoording af aan het college. Zij worden daarbij ambtelijk ondersteund door de bestuursadviseur. Het drietal beoordeelt dus de aanvragen, de omvang van de lening en terugbetalingstermijn. Uitbetaling van de lening, controle op de terugbetaling en eventuele invordering doen wij als gemeente zelf. Dit verloopt volgens het reguliere proces van betaling en invordering. Daarmee zijn aspecten van controle en rechtmatigheid geborgd. Na afloop van de regeling leveren de 3 Winterswijkers een korte eindrapportage op, op basis waarvan hen decharge wordt verleend voor de werkzaamheden. Zoals gezegd beoordeelt het drietal de aanvragen. Daarbij vindt geen (uitgebreide) beoordeling van de financiële positie en kredietwaardigheid van de aanvrager plaats. Wij stellen uw raad dan ook voor om af te wijken van het bepaalde in artikel 3, lid 1 van het Treasurystatuut, waardoor de concerncontroller bij het verstrekken van de leningen vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij niét beoordeelt.

<u>Kaders bij de beoordeling van de aanvragen</u>
Na besluitvorming door uw raad stelt het college, na overleg met de genoemde groep van Winterswijkers, de kaders vast voor de beoordeling van de aanvragen. Deze kaders worden ook als beleidsregels vastgesteld. Daarbij gaat het om:

- er geldt een minimumbedrag voor het aanvragen van een lening. Dat minimum ligt op € 250;
- er geldt een maximumbedrag voor het aanvragen van een lening van € 20.000 per onderneming;
- bij de beoordeling van de aanvraag wordt beoordeeld of de hoogte van het aangevraagde bedrag in verhouding staat tot het type en de omvang van de onderneming;
- er vindt geen onderzoek plaats naar de kredietwaardigheid van de ondernemers;
- de leningen worden renteloos verstrekt;
- leningen worden uitbetaald door Team Financieel beheer van de gemeente Winterswijk. Daarbij wordt de reguliere betalingsprocedure gevolgd met o.a. een nummer-naam controle;
- terugbetaling van de leningen vindt plaats in 2, 5 of 10 jaar. De beoordelaars bepalen de passende terugbetalingstermijn in relatie tot de omvang van de lening;
- terugbetaling van de lening vangt aan in 2022. Dat betekent dat ondernemers aan wie een lening wordt verstrekt nog niet hoeven terug te betalen in 2021;
- het sneller terugbetalen van de lening, dan in de lening-overeenkomst is overeengekomen, is uiteraard altijd toegestaan.

Bovenstaande wordt vastgelegd in de lening-overeenkomst.
In overleg met de groep van Winterswijkers die de uitvoering verzorgen worden de beleidsregels definitief opgesteld en vastgesteld in een collegebesluit.

Verder geldt:
- aanvragen kunnen worden ingediend tussen 15 maart 2021 en 1 juli 2021. Een aanvraag die binnenkomt ná 1 juli 2021 wordt afgewezen;
- aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld;
- als het totaal beschikbaar gestelde krediet (zie onder Ad 4.) besteed is, worden aanvragen die daarna binnen komen afgewezen.

Ad 4.
Uw raad heeft op 14 mei 2020 een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 2,5 mln. voor crisis en herstel. Wij stellen voor een krediet van maximaal € 500.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van de leningen ten laste van het Crisis- en herstelbudget. Omdat het hier om leningen gaat worden deze bedragen de komende jaren terugbetaald aan de gemeente. Rapportage vindt plaats binnen de reguliere Planning & Control cyclus, en in de periodieke Raadsupdates over de besteding van het Crisis- en herstelbudget.

Financiële aspecten/risico's
Voorgesteld wordt maximaal € 500.000 uit te trekken voor het verstrekken van leningen aan ondernemers. Dekking van genoemd bedragen vindt plaats ten laste van het crisis- en herstelbudget. Leningen die niet terugbetaald worden, moeten wij afboeken. Dat kan om maximaal € 500.000 gaan.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
<u>Staatssteun</u>
Op de in dit voorstel genoemde verstrekkingen zijn de staatssteunregels van toepassing. Decentrale overheden kunnen leningen verstrekken aan ondernemingen. Er is sprake van staatssteun wanneer er een voordeel aan de orde is dat niet onder normale marktomstandigheden zou zijn verstrekt, bijvoorbeeld:
- een renteloze lening;
- een lening tegen een lagere rente dan de marktrente;
- een lening met een langere looptijd dan gebruikelijk is in de markt;
- rentevergoeding.

Het bedrag van de staatssteun is gelijk aan het bedrag dat volgt uit het verschil tussen de marktconforme rente (bijvoorbeeld wanneer er geleend zou zijn bij een bank) en de rente die werkelijk is betaald.
Leningen die tegen betere financiële voorwaarden dan die op de markt worden afgesloten, moeten in principe worden aangemeld bij de Europese Commissie ter goedkeuring
De Europese Commissie heeft in 2020 een tijdelijk crisissteunkader gepubliceerd voor steunmaatregelen omwille van de economische gevolgen van Covid-19. Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn over dit onderwerp brieven gestuurd aan gemeenten en factsheets opgesteld. Ook al gaat het bij de huidige voorgestelde maatregelen niet om hele hoge bedragen en is er mogelijk sprake van een vrijstelling, de maatregelen gelden voor een selectieve groep en moeten wel vanuit een volledig perspectief worden beoordeeld. Het gaat dan ook over de cumulatie met andere steunmaatregelen in relatie tot Covid-19. Als we elk risico op ongeoorloofde staatssteun willen uitsluiten dan moet de regeling gemeld worden bij de Europese Commissie. Als de Europese Commissie zich buigt over de maatregelen en oordeelt dat er sprake is van ongeoorloofde staatssteun moet de situatie worden teruggebracht naar de situatie zoals deze was vóór het instellen van de maatregel.

Een ander aandachtspunt is de keuze om alleen de verplicht gesloten bedrijven in aanmerking te laten komen voor een lening. Als alleen deze bedrijven gesteund worden kan de rechtsgelijkheid ter discussie komen te staan. Er zijn meerdere bedrijven en sectoren die het door de coronacrisis in financieel opzicht moeilijk hebben.

Vennootschapsbelasting
In de Vennootschapswet (Vpb)is het uitgangspunt dat ondernemingsactiviteiten van de overheid onderworpen zijn aan de Vpb, tenzij er een vrijstelling van toepassing is. Onze belastingadviseurs gaan beoordelen wat dit voor de gemeente Winterswijk betekent in relatie tot het vertrekken van leningen aan ondernemers.

Aspecten van duurzaamheid
Niet van toepassing.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
Het besluit van uw raad wordt gepubliceerd (zie verder hieronder bij vervolgprocedure).

Vervolgprocedure/evaluatie
Na besluitvorming door uw raad neemt het college nog een tweetal aanvullende besluiten, te weten een mandaatbesluit voor de 3 personen die de regeling gaan uitvoeren en het vaststellen van de beleidsregels. Daarna kunnen ondernemers aanvragen indienen en wordt de regeling uitgevoerd.

Winterswijk, 5 maart 2021
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris,	de burgemeester,
G.W. Goedmakers	B.J.J. Bengevoord